

UZASADNIENIE

Powodowie wystąpili przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o podwyższenie rent zasądzonych na ich rzecz wyrokiem Sądu Rejonowego w Skierniewicach z dnia 17 października 2007 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I C 92/07, przy czym M. S. (1) żądała podwyższenia zasądzonej na jej rzecz renty z kwoty 300 zł miesięcznie do kwoty 600 zł miesięcznie, a J. S. (reprezentowany przez przedstawicielkę ustawową M. S. (1)) żądał podwyższenia zasądzonej na jego rzecz renty z kwoty 600 zł miesięcznie do kwoty 900 zł miesięcznie. Powodowie zażądali podwyższenia ww. rent od dnia 1 maja 2014 roku płatnych do dnia 19 każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 maja 2015 roku Sąd Rejonowy w Skierniewicach w pkt 1 i 2 wyroku podwyższył renty zasądzone wyrokiem Sądu Rejonowego w Skierniewicach z dnia 17 października 2007 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I C 92/07 na rzecz powodów, zgodnie z żądaniem pozwu. W pkt 3 Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 2.952 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, a w pkt 4 nakazał pobrać od pozwanej kwotę 900 zł tytułem nieopłaconej opłaty od pozwu.

Sąd Rejonowy w Skierniewicach oparł swój wyrok na następujących ustaleniach faktycznych:

W pierwszej kolejności Sąd I instancji ustalił, iż prawomocnym wyrokiem z dnia 17 października 2007 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I C 92/07, Sąd Rejonowy w Skierniewicach zasądził na rzecz M. S. (1) rentę w kwotach po 300 zł miesięcznie, płatną od grudnia 2005 roku do 19 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia płatności, którejkolwiek z rat oraz zasądził na rzecz J. S. rentę w kwotach po 600 zł miesięcznie, płatną od grudnia 2005 roku do 19 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia płatności, którejkolwiek z rat. Wymienione renty zostały zasądzone na skutek szkody powstałej w związku ze śmiercią M. S. (2) – męża powódki i ojca powoda. Wydając wyrok w sprawie I C 92/07 Sąd Rejonowy w Skierniewicach ustalił, że usprawiedliwione miesięczne potrzeby powodów wynosiły łącznie 1.500 zł, a M. S. (1) dysponowała wówczas dochodem w wysokości 730 zł miesięcznie oraz, że zmarły był w stanie uzyskiwać dochód w wysokości 1.500-3.000 zł i jego możliwości zarobkowe pozwalałyby na zaspokojenie ww. potrzeb powodów.

Następnie Sąd I instancji ustalił, że M. S. (1) uzyskuje obecnie dochody w wysokości 1.280 zł miesięcznie z tytułu pracy oraz na jej rzecz jest wypłacane przez ubezpieczyciela świadczenie w wysokości 800 zł, zasądzone ww. wyrokiem Sądu Rejonowego w Skierniewicach na rzecz powodów. Powódka mieszka z synem (powodem) w mieszkaniu odziedziczonym po swojej matce, które musi utrzymywać samodzielnie, a przed śmiercią matki, ponosiły wspólnie koszty jego utrzymania.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika nadto, że wydatki M. S. (1) na mieszkanie wynoszą obecnie 500-600 zł miesięcznie, ma ona zadłużenie w spółdzielni mieszkaniowej na kwotę 2.500 zł, a mieszkanie wymaga remontu. Powódka ponosi koszty dojazdu do pracy. Wspólne koszty żywienia i środków czystości powódki oraz powoda wynoszą około 1.000 zł miesięcznie. Na koszty utrzymania powoda składają się nadto wydatki w wysokości 100-200 zł na ubrania, 60 zł na korepetycje, oraz: kieszonkowe na drobne wydatki, opłaty za kolonie, szkolne wycieczki, składki szkolne na teatr i kino, koszty podręczników, kosmetyków, wydatki związane z trenowaniem piłki nożnej. Małoletni powód planuje w roku szkolnym 2015 podjąć naukę w szkole średniej - szkole policyjnej w B..

Sąd I instancji ustalił też, że zmarły M. S. (2) był pracownikiem firmy ochroniarskiej, a wynagrodzenie na tym stanowisku kształtuje się obecnie na poziomie około 7,30 zł netto za godzinę. Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika też, że powódka pożyczka od swojej siostrzenicy kwoty po 100-200 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Sąd I instancji uznał powództwo za uzasadnione w całości, a jako podstawę prawną roszczenia powodów powołał treść art. 907 § 1 k.c. Wskazał następnie, że istotą sporu było ustalenie czy od wydania wyroku z dnia 17 października 2007 roku doszło do zmiany stosunków, która uzasadniałaby zmianę wysokości zasądzonych rent.

Sąd Rejonowy zauważył, że od dnia wydania wyroku, zasądzającego przedmiotowe renty wzrosły kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, a potencjalne dochody zmarłego kształtowałyby się na wyższym poziomie niż w dacie orzekania o ustanowieniu renty. Wziął także pod uwagę fakt, że wzrosły dochody powódki jednakże uznał, iż nie są one wystarczające na pokrycie potrzeb M. S. (1) oraz jej syna. O powyższym, w ocenie Sądu I instancji, świadczy fakt, iż powódka pożycza pieniądze u swojej siostrzenicy oraz to, że posiada zadłużenie w spółdzielni mieszkaniowej. Przy czym z uwagi na śmierć matki M. S. (1) musi samodzielnie utrzymywać przedmiotowe mieszkanie, a w kosztach tych partycypowała jej matka zanim zmarła.

Odnosząc się do zmiany stosunków wobec powoda J. S., Sąd Rejonowy zważył, że za podwyższeniem ustanowionej dla niego renty, przemawia fakt, iż diametralnie zmieniły się jego potrzeby. Obecnie powód jest w wieku nastoletnim - w okresie dorastania, co wiąże się z dodatkowymi potrzebami, zaś w chwili ustanowienia renty miał on niespełna 7 lat. Sąd Rejonowy podzielił stanowisko strony powodowej, że utrzymanie syna w wieku nastoletnim jest nieporównywalnie bardziej kosztowne niż utrzymanie 7-latką, co wiąże się z kosztem dodatkowych zajęć, wyżywienia oraz artykułów codziennego użytku i znacząco wpływa na zmianę stosunków istniejących w chwili orzekania o rencie oraz w chwili wniesienia pozwu o jej podwyższenie.

W oparciu o powyższe, Sąd I instancji doszedł do przekonania, że na dzień zamknięcia rozprawy toczącej się przed tym sądem, nastąpiła zmiana stosunków, uzasadniająca podwyższenie renty dla powodów w wysokości wskazanej w pozwie. Sąd powołał przy tym, że wiąże się to ze wzrostem kosztów utrzymania mieszkania, cen żywności i artykułów codziennego użytku oraz wskazał, że dochody powódki (wraz z zasądzonymi wcześniej rentami) wynoszą 2080 zł miesięcznie, a potrzeby powódki i powoda przewyższają kwotę 2000 zł miesięcznie.

Apelację od powyższego wyroku złożyła pozwana, zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 907 § 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, iż powodowie wykazali istotną zmianę stosunków uzasadniającą podwyższenie przysługujących im rent alimentacyjnych;
2. naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 366 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i dokonanie ustaleń stanu faktycznego objętych res iudicata w związku z prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Skierniewicach z dnia 27 grudnia 2011 roku, oddalającym powództwa M. S. (1) i J. S. o podwyższenie rent.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództw lub ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Skierniewicach do ponownego rozpoznania. Nadto pozwana wniosła o zasądzenie od każdego z powodów kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem I instancji oraz kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy ustalił ponadto:

W dniu 19 sierpnia 2011 roku powodowie wystąpili przeciwko pozwanej z pozwem, żądając podwyższenia rent zasądzonych od pozwanej na rzecz powodów, wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 17 października 2007 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I C 92/07. M. S. (1) żądała wówczas podwyższenia renty do wysokości 700 zł miesięcznie, począwszy od dnia 1 sierpnia 2011 roku, natomiast J. S. żądał podwyższenia renty do wysokości 1.100 zł miesięcznie, począwszy od dnia 1 sierpnia 2011 roku. Sprawa toczyła się przed Sądem Rejonowym w Skierniewicach pod sygnaturą I C 202/11 i zakończyła się wyrokiem oddalającym powództwo, wydanym w dniu 27 grudnia 2011 roku.

(pозew – k. 2-3 zał. akt I C 202/11, wyrok – k. 38 zał. akt I C 202/11)

M. S. (2) zmarł w dniu 19 czerwca 2005 roku, mając 27 lat.

(akt zgonu – k. 125v)

Przed śmiercią M. S. (2) był aktywny zawodowo. Od 2 kwietnia 2002 roku pracował na stanowisku operatora maszyn w (...) sp. z o.o. w S., z wynagrodzeniem 760 zł. Na mocy umowy z dnia 31 marca 2005 roku zawartej z PPUH (...) sp. z o.o. w S. wykonywał dzieło w postaci ochrony obiektów oraz mienia Szkoły Wyższej Psychologii (...) w W. z wynagrodzeniem 3,54 zł za godzinę, następnie świadczył pracę na rzecz ww. podmiotu w oparciu o umowy zlecenia: z dnia 1 kwietnia 2005 roku, z dnia 29 kwietnia 2005 roku oraz z dnia 31 maja 2005 roku, łącznie w oparciu o ww. umowy zlecenia M. S. (2) uzyskał wynagrodzenie w wysokości 1.528,40 zł. Od 21 czerwca 2004 roku M. S. (2) był zatrudniony przez B. T. na stanowisku pracownika służby porządkowej, z wynagrodzeniem w wysokości 992 zł brutto miesięcznie. Dodatkowo M. S. (2) pracował dorywczo jako budowlaniec gdzie był w stanie osiągać dochody do 3.000 zł miesięcznie.

(umowa o pracę – k. 19 zał. akt I C 92/07, umowa o dzieło – k. 20 zał. akt I C 92/07, umowa zlecenia – k.21 zał. akt I C 92/07, zaświadczenie – k. 26 zał. akt I C 92/07, umowa o pracę – k. 18 zał. akt I C 92/07, zeznania powódki – k. 272)

Koszty dojazdu M. S. (1) do pracy wynoszą około 100 zł miesięcznie (4,80 zł dziennie). Miesięczny wymiar opłat za lokal powódki wynosił we wrześniu 2014 roku kwotę 387,68 zł, w grudniu 2013 roku kwotę 456,80 zł, a w grudniu 2012 roku kwotę 495,71 zł. Nadto powódka ponosi opłaty za prąd w wysokości około 300 zł miesięcznie i za gaz w wysokości około 60 zł miesięcznie. J. S. pobiera korepetycje z matematyki, co kosztuje 30 zł tygodniowo, oraz z fizyki i chemii za kolejne 30 zł tygodniowo. Powód chciałby otrzymywać kieszonkowe w wysokości 20 zł tygodniowo, a jego matka chciałaby aby uczęszczał na dodatkowe lekcje języka angielskiego, jednakże w obecnej sytuacji nie ma środków na ich pokrycie. J. S. trenuje piłkę nożną, w klubie sportowym do którego pragnie uczęszczać opłata miesięczna wynosi 50 zł i również przekracza możliwości zarobkowe jego matki. W 2014 roku był na obozie sportowym, który był dofinansowany przez prywatną firmę, a jego koszt po stronie powódki wyniósł 350 zł. Nadto w związku z uprawianym sportem matka kupiła mu buty sportowe, które kosztowały 230 zł.

(pisma spółdzielni – k. 239, 240, 241, zeznania powódki – k. 271-272, faktura – k. 172)

Sąd Okręgowy poczynił powyższe ustalenia w oparciu o znajdujące się w aktach sprawy dokumenty, których prawdziwość i treść nie budziły wątpliwości i nie zostały zakwestionowane przez żadną ze stron. Nadto Sąd oparł się na zeznaniach powódki, które były logiczne i konsekwentne oraz w znacznej części znajdowały potwierdzenie w powoływanych dokumentach, a strona pozwana nie zdołała ich w żaden sposób zakwestionować, w konsekwencji należało uznać je za wiarygodny dowód w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy zasadniczo podzielił ustalenia dokonane przez Sąd Rejonowy i przyjmuje je za własne i uzupełnione w postępowaniu apelacyjnym na okoliczność związanych zarówno z możliwościami majątkowymi i zarobkowymi zmarłego M. S. (2) jak i związanych z uzasadnionymi potrzebami powodów, co pozwoliło na weryfikację zaskarżonego wyroku, zwłaszcza pod kątem przesłanek ustanowionych w art. 446 § 2 k.c. w zw. z art. 907 § 2 k.c.

Nadto Sąd Okręgowy nie podzielił ustaleń Sądu Rejonowego w zakresie dotyczącym kosztów korepetycji J. S., które wynoszą łącznie około 240 zł miesięcznie (30 zł tygodniowo matematyka oraz 30 zł tygodniowo fizyka i chemia), a nie 60 zł miesięcznie jak ustalił to Sąd Rejonowy.

W ocenie Sądu Okręgowego wyrok Sądu I instancji jest prawidłowy i został wydany w oparciu o należyłą wykładnię prawa materialnego, podzielaną przez Sąd Okręgowy w całości.

Przechodząc do omówienia zarzutów podniesionych w treści apelacji, w pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 366 k.p.c. jako najdalej idącego, jego uwzględnienie bowiem skutkowałoby stwierdzeniem nieważności postępowania i koniecznością uchylecia zaskarżonego wyroku.

Zarzut ten jest jednak chybiony.

Stosownie do treści art. 366 k.p.c. wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

Powołany przepis odnosi się do negatywnych skutków prawomocności materialnej wyroku tj. do zaistnienia stanu powagi rzeczy osądzonej, który ma miejsce jedynie w przypadku gdy w kolejnym postępowaniu zachodzi tożsamość stron procesu oraz tożsamość przedmiotu sporu. Skutkiem wystąpienia powagi rzeczy osądzonej winno być: odrzucenie pozwu (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.), umorzenie postępowania, o ile wystąpi ona w trakcie postępowania (art. 355 k.p.c.), nieważność postępowania (art. 379 pkt 3 k.p.c.) w razie toczenia się postępowania mimo stanu rzeczy osądzonej, czy wreszcie możliwość wznowienia prawomocnie zakończonego postępowania (art. 403 § 2 k.p.c.).

Z uzasadnienia apelacji wynika, iż skarżąca wywodzi naruszenie powołanego przepisu z tego, że w jej ocenie, Sąd I instancji powinien badać czy zaistniała zmiana stosunków w okresie po dniu 22 grudnia 2011 roku, gdyż do tego dnia stan faktyczny podlegał już ustaleniu i osądzeniu przez Sąd Rejonowy w Skierniewicach w wyroku z dnia 27 grudnia 2011 roku wydanym w sprawie o sygn. akt I C 202/11, a Sąd I instancji dokonywał ustaleń za okres od października 2007 roku.

Chociaż należy zgodzić się z pozwaną, że w niniejszej sprawie należało zbadać czy doszło do zmiany stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c. w okresie po 22 grudnia 2011 roku (a konkretnie na dzień żądania podwyższenia renty tj. 1 maja 2014 roku), to jednak nie sposób zarzucić Sądowi Rejonowemu ponowne badanie zmiany stosunków w okresie objętym powagą rzeczy osądzonej. Nie znajduje to potwierdzenia w aktach sprawy, w tym w szczególności w sentencji i uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji.

Co do okresu sprzed 22 grudnia 2011 roku Sąd Rejonowy ustalił, że renty są wypłacane powodom na mocy orzeczenia Sądu Rejonowego z dnia 17 października 2007 roku. Okoliczność ta nie dotyczyła jednak zmiany stosunków, a jej ustalenie było konieczne dla stwierdzenia podstawowej przesłanki roszczenia z art. 907 § 2 k.c. tj. istnienia po stronie pozwanej obowiązku płacenia renty na rzecz powodów, którą to okoliczność należy wykazać za każdym razem gdy występuje się z żądaniem podwyższenia renty na podstawie ww. przepisu. Wobec tego dokonywanie ustaleń w tym zakresie nie podlega naruszeniu przepisu art. 366 k.p.c. gdyż w istocie przedmiotem sporu niniejszego postępowania jest nie tyle istnienie powołanej przesłanki podstawowej (obowiązku zapłaty renty), co wystąpienie dalszej przesłanki roszczenia z art. 907 § 2 k.c. tj. zaistnienia zmiany stosunków, uzasadniających podwyższenie renty. W tym zakresie jednak Sąd Rejonowy nie czynił żadnych ustaleń, które skutkowałyby stwierdzeniem, iż zaskarżony wyrok narusza powagę rzeczy osądzonej w wyroku z dnia 27 grudnia 2011 roku.

Po pierwsze już z samej konstrukcji roszczenia wynika, iż dotyczy ono zmiany stosunków, której stwierdzenia powodowie żądają na dzień 1 maja 2014 roku – gdyż od tej daty żądano podwyższenia dotychczasowych rent, co zostało uwzględnione w całości w zaskarżonym wyroku. Ponadto z ustaleń Sądu I instancji wynika, iż badał stan faktyczny występujący w okresie wyrokowania o czym świadczy m.in. ustalenie obecnego zatrudnienia i dochodów powódki, aktualnych kosztów utrzymania lokalu oraz aktualnych potrzeb, nastoletniego obecnie, powoda. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku można wyczytać, że Sąd Rejonowy doszedł do przekonania o zmianie stosunków, która podlegała stwierdzeniu na dzień zamknięcia rozprawy, brak natomiast odniesień do zmian, które mogły nastąpić wyłącznie w okresie objętym wyrokiem z dnia 27 grudnia 2011 roku.

Zmiany stosunków w sprawach roszczeń z art. 907 § 2 k.c. ze swej istoty mają charakter ciągły i podlegają różnorodnym czynnikom rozciągniętym w czasie, powoduje to, że ich zaistnienie na datę wydania zaskarżonego wyroku mogło mieć swoje źródło w wydarzeniach objętych stanem faktycznym osądzonym uprzednio w orzeczeniu z dnia 27 grudnia

2011 roku. Nie powoduje to jednak naruszenia powagi rzeczy osądzonej, gdyż Sąd I instancji brał pod uwagę stan na chwilę zamknięcia rozprawy – tj. występujący w dniu 27 kwietnia 2015 roku, a wobec podwyższenia renty od dnia 1 maja 2014 roku, stan objęty zaskarżonym rozstrzygnięciem nie dotyczył okresu uprzednio osądzonego. Należy mieć przy tym na względzie, że nawet przy przyjęciu, iż stwierdzone zmiany stosunków mogły mieć źródło w stanie faktycznym osądzonym uprzednio, stan osądzony w niniejszej sprawie wykracza po ramy czasowe rozstrzygnięcia z dnia 27 grudnia 2011 roku, a jak wskazano wyżej, orzeczenie oparto na efektach tych zmian uwidoczonych w okresie od 1 maja 2014 roku.

Wobec powyższego przedmiotowy zarzut nie mógł skutkować zmianą lub uchYLENIEM zaskarżonego wyroku.

Przechodząc do pierwszego zarzutu podniesionego w apelacji, tj. naruszenia art. 907 § 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c., stwierdzić należy, że był również nietrafny.

Stosownie do art. 907 § 2 k.c. jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie. Natomiast art. 6 k.c. stanowi, że ciężar dowodzenia obciąża stronę wywodzącą z danych okoliczności skutki prawne.

Ponieważ obowiązek płacenia renty przez pozwaną na rzecz powoda wynika z art. 446 § 2 k.c., zgodnie z którym osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego – przesłanki wskazane w powołanym przepisie pozostają w związku z koniecznością wykazania zmiany stosunków uzasadniającej podwyższenie renty. Reasumując, w celu uwzględnienia roszczenia z art. 907 § 2 k.c., w zakresie podwyższenia renty opartej na art. 446 § 2 k.c., koniecznym jest wykazanie, iż na chwilę żądania podwyższenia renty, wzrosły potrzeby majątkowe uprawnionego, a możliwości zarobkowe i majątkowe osoby zmarłej umożliwiałyby ich pokrycie w zmienionej wysokości.

Należy przy tym podzielić stanowisko wyrażane w orzecznictwie, że w razie wystąpienia różnorodnych zjawisk w stosunkach ekonomicznych lub osobistych poszkodowanego, wpływających na ocenę wysokości szkody wyrównywanej rentą należy dokonać ich porównania i dostosować treść orzeczenia do jego wyniku (por. wyrok SN z dnia 27 stycznia 2011 r., I PK 165/10, LEX nr 786797).

Jak wskazano na wstępie rozważań, Sąd Rejonowy zastosował prawidłową wykładnię art. 907 § 2 k.c., która znajduje zastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy. Prawidłowo również wskazał, że ciężar dowodzenia okoliczności świadczących o tym, że doszło do zmiany stosunków uzasadniających zmianę wysokości płaconej renty, spoczywa na stronie powodowej.

W ocenie Sądu Okręgowego, w stanie faktycznym niniejszej sprawy, powodowie zdołali wykazać, że doszło do zmiany stosunków, usprawiedliwiających ich żądania.

M. S. (1) uzyskuje wynagrodzenie za pracę w wysokości 1.280 zł miesięcznie. Na dojazdy do pracy wydaje około 100 zł miesięcznie (4,80 zł dziennie), koszty utrzymania jej lokalu wynoszą w przybliżeniu 720 zł miesięcznie, na co składają się opłaty za lokal odprowadzane do spółdzielni (różne w zależności od pory roku co wiąże się m.in. z koniecznością ogrzewania w zimie) oraz opłaty za prąd i gaz, nadto w obecnych realiach powódka wydaje około 1.000 zł miesięcznie na pożywienie dla siebie i syna oraz na środki czystości. Wprawdzie przedłożone faktury wskazują na kwoty około 750 zł miesięcznie, jednakże nie sposób wymagać aby powódka dokumentowała każdy wydatek ponoszony w bieżących sprawach życia codziennego, a jej zeznania w związku ze złożonymi fakturami, czynią kwotę 1.000 zł miesięcznie całkowicie prawdopodobną i akceptowaną przez Sąd. Z powyższego jednoznacznie wynika, że od dnia zasądzenia renty, potrzeby powódki uległy zwiększeniu, a żądana renta w wysokości 600 zł miesięcznie jest uzasadniona. Zwłaszcza jeśli weźmie się pod uwagę inne koszty, takie jak chociażby opłaty za telefon lub inne nagłe wydatki, których nie można przewidzieć ale doświadczenie życiowe wskazuje na ich występowanie (np. zakupy leków,

naprawy urządzeń, remonty mieszkania). Nadto powszechnie wiadomym jest, że od 2005 roku znacznie wzrosły ceny poszczególnych artykułów spożywczych i usług.

Również wzrost kosztów utrzymania małoletniego J. S. został wykazany przez stronę powodową. Należy przy tym podzielić pogląd Sądu Rejonowego, że utrzymanie nastolatka ze swej istoty wymaga większych nakładów niż utrzymanie osoby niespełna 7-letniej jaką był powód w dacie zasądzenia renty. Na zakres usprawiedliwionych potrzeb powoda składa się obecnie m.in.: kieszonkowe w wysokości około 80 zł miesięcznie (20 zł tygodniowo) – co w warunkach S. nie wydaje się kwotą szczególnie wygórowaną, zwłaszcza jeśli weźmie się pod uwagę fakt, iż powód rozpoczął naukę w szkole średniej, około 150 zł miesięcznie na ubrania, 240 zł miesięcznie na korepetycje, 50 zł miesięcznie opłaty za zajęcia w klubie piłkarskim. Nadto do potrzeb powoda dochodzą nieregularne wydatki takie jak koszt wyjazdu na wakacje, zakupy obuwia i ubioru sportowego, opłaty związane z wycieczkami szkolnymi, a także koszty zajęć z języka angielskiego. W ocenie Sądu Okręgowego ogół ww. potrzeb uzasadnia żadaną przez powoda kwotę renty alimentacyjnej w wysokości 900 zł miesięcznie.

Nadto wobec charakteru renty z art. 446 § 2 k.c., która jest świadczeniem odszkodowawczym, przy wyliczeniu jej wysokości zastosowanie znajduje art. 322 k.p.c. (podobnie: Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyr. z dnia 10 czerwca 2015 r., I ACa 266/14, LEX nr 1771300 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyr. z dnia 30 stycznia 2013 r., VI ACa 1002/12, LEX nr 1299014), który stanowi, że jeżeli w sprawie o naprawienie szkody, o dochody, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia lub o świadczenie z umowy o dożywocie sąd uzna, że ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

Niewątpliwie, dokładne wykazanie potrzeb alimentacyjnych powodów, jest szczególnie uciążliwe, a wyliczenie ich co do złotówki, wydają się wręcz niemożliwe. W ocenie Sądu Okręgowego nie można wymagać od strony powodowej by dokumentowała każdy wydatek, uzasadniający roszczenie rentowe, zwłaszcza, że część z tych wydatków nie jest pokrywana właśnie z uwagi na zmianę stosunków. Wystarczającym jest wykazanie skali wydatków ponoszonych miesięcznie, czemu strona powodowa podołała w całości. Z zeznań powódki i powoływanych dokumentów wynika bowiem zasadność żądań powodów co do podwyższenia dotychczasowej renty, a ich żądanie nie ma charakteru rażąco odbiegającego od udokumentowanych wydatków oraz wiarygodnych twierdzeń w zakresie potrzeb życiowych M. S. (1) i J. S..

Również drugi z warunków uwzględnienia roszczenia, a mianowicie możliwości zarobkowe i majątkowe zmarłego M. S. (2), został spełniony. Jak wynika z uzasadnienia prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z dnia 17 października 2007 roku, wydanego w sprawie I C 92/07, w chwili śmierci M. S. (2) miał możliwości zarobkowania do 3.000 zł miesięcznie. Miał wówczas 27 lat, był aktywny zawodowo, pracował na stanowiskach związanych z ochroną mienia oraz w budownictwie. W ocenie Sądu nie powinno budzić wątpliwości, że na chwilę obecną jego dochody nie byłby niższe niż 10 lat temu, co wiąże się z możliwością rozwoju zawodowego i nabywaniem doświadczenia. Niemniej jednak, nawet ówczesne możliwości zarobkowania, ustalone w ww. wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach, umożliwiałyby zmarłemu pokrywanie zwiększonych potrzeb powodów pozostających w związku ze zmianą stosunków, w wysokości odpowiednio 600 zł miesięcznie u M. S. (1) oraz 900 zł miesięcznie u J. S..

Ubocznie tylko wypada zauważyć niekonsekwencję skarżącej, która zarzuciła naruszenie przez Sąd I instancji powagi rzeczy osądzonej w związku z wyrokiem z dnia 27 grudnia 2011 roku, sama natomiast kwestionuje ustalenia zawarte w prawomocnym wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z dnia 17 października 2007 r. dotyczące możliwości zarobkowych zmarłego w dacie jego śmierci.

Biorąc pod uwagę powyższe, stwierdzić wypada, że Sąd I instancji prawidłowo ocenił roszczenie strony powodowej, a podwyższenie rent odpowiada warunkom przewidzianym w art. 907 § 2 k.c.

W tym kontekście zupełnie polemiczny jest zarzut naruszenia art. 6 k.c. w zw. z art. 907 § 2 k.c. gdyż Sąd Rejonowy nie dokonał nieuprawnionej zmiany ciężaru dowodu, a jego ocena odpowiada stanowi faktycznemu i prawnemu niniejszej sprawy. W efekcie zarzut ten nie mógł doprowadzić do zmiany lub uchylecia wyroku I instancji.

Biorąc po uwagę ogół przytoczonych powyżej rozważań apelację pozwanej należało uznać za bezzasadną, wobec czego, stosownie do art. 385 k.p.c. podlegała ona oddaleniu.

O kosztach postępowania przed Sądem II instancji orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, ustanowioną w art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Powodowie wygrali sprawę w II instancji w całości, a po stronie powódki M. S. (1) powstały koszty zastępstwa procesowego udzielanego jej z urzędu przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie adw. A. S., które zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu wyniosły 1.200 zł i podlegały podwyższeniu o podatek VAT według stawki 23 % na podstawie § 2 ust 3 ww. rozporządzenia, co daje łączną kwotę 1.476 zł z tego tytułu. W konsekwencji taką kwotę należało zasądzić od pozwanej na rzecz powódki M. S. (1).

Mając powyższe na uwadze należało orzec jak w sentencji.